

עין משפט
גרי מצוה

י"א א מ"י פ"ה מה"י
טומאה אולתן כ"ל:
ב ג מ"י ט"ז ט"ז י"א:
ג ג מ"י ט"ז ט"ז י"א:
בא ד ה מ"י פ"ה מה"י
תפילין ה"י כ"פ ספ
פסין פ"ג טושי"ט פ"ח ט"ז
ל"ג ט"ף י"ג:
כב ו מ"י פ"ה מה"י
טומאה אולתן
ה"י:

ק"י:

שומר אוכל שחאקי. לא שחלקו לגמרי דל"כ פשיטא דלא מטטרף
כדפרישית לעיל ולהכי נקט נמי דוקא חלקו אכל שי אנחיס
שכן שני אולתם שלמים פשיטא דלא מטטרפין אלא מיירי כגון שיש
כאן כשר ועליו עור וחלקו לעור והיה חליו מלד זה וחליו מלד זה
ומיירי דליה מרי אלעזר בן עזריה
דמטמא בשל קטנית משום דכל
השומרים שזכרתי מטטרפין אע"ג
דכל חד לא מגין אלא אדיריה וז"ל
ואמאי לא משני דאין השומרין
מטטרפין ומיירי כגון שיש צין כל
הגרגרין כביצה בלא שומרין והשומרין
מכניסין ומוציאין ואין מטטרפין ואמאי
משני ליה בקולחא ומשום די וי"ל
דנללא הכי ניחא ליה טפי לאוקומי
בקולחא ומשום די ועיקרף לא היה
מוקי לה משום שומר אלא משום
דנמשמשין הוה משמע ליה משום
שומר אכל השמא דמפרש מאי
נמשמשין נמשמשין ניחא ליה טפי
לאוקומה בקולחא: בחמ"י דר"ש
ע"ה: ועדשים נמי כעדשים דר'
שמעון בן שטח. ועדשים נמי כעדשים דר'
שמעון בן שטח שהיו דיגריי וזב ועס
שומריהם יש כהם כביצה:

רבינו גרשום

שני שומרין מהו שיצטרפו היכי דמי אילימא
בוה על גב זה וזמי איכא שומר על גב שומר
והתנן רבי יהודה אומר: שלש קליפות בבצל
פנימית בין שלמה בין קדורה מצטרפת
אמצעית שלמה מצטרפת קדורה אין מצטרפת
חיצונה בין כך ובין כך מהורה רב אישעיא
שומר אוכל שחלקו קמביעיא ליה כיון דהאי
לא מגין אהאי והאי לא מגין אהאי: י"א
מצטרפת או דלמא כיון דהאי מגין אדיריה
והאי מגין אדיריה מצטרפין תא שמע רבי
אלעזר בן עזריה מטהר בשל פול וממזא
בשל קטנית מפני שרוצה במשמישן אמר
רב אחא בריה דרבא בקולחא ומשום די
ומאי במשמישן בשמשישן ת"ש י' דתנא רבי
רבי ישמעאל יעל כל זרע וזרע: (אשר ירע)
כדרך שבני אדם מוציאין לזרעה חמה
בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן
כדאמר רב אחא בריה דרבא בקולחא ומשום
יד הכא נמי בשדרה ומשום שומר בשלמא
עיליתא צריכי לתתיתא אלא תתיתא מאי
צריכי לעיליתא כחד דרא ומי איכא כביצה
אוכלין כחד דרא י' כחטי שבעון בן שטח
השתא דאיתיה להכי חרא חמה נמי ב' בחטי
דשמעון בן שטח גופא שני עצמות ועליהן
שני תצאי וזיתים והבנים ראשיהן שנים לבית
והבית מאהיל עליהן הבית טמא יהודה בן
נקיסא אומר משום רבי יעקב היאך שני עצמות
מצטרפין לכזית אמר ריש לקיש לא שנו אלא
עצם דהוי יד אבל נימא לא היא יד ורבי יוחנן
אמר אפילו נימא נמי הווי יד י' איתביה ר' יוחנן לר"ל י' עור שיש עליו כזית
בשר הנוגע בצבי היוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא מלא לאו משום י' לא
משום שומר ומו איכא שומר על גבי שומר הלחולי מחלחל מתוקף לה רב אחא
בר יעקב אלא מעתה תפילין היכי כתבינן י' הא בעינן כתיבה חמה וליכא
אשתמיטתיה הא י' דאמרי כמערכא י' כל נקב שהדיו עובר עליו אינו נקב
ואיבעית אימא כוליה משום יד כדאמר רבי אלעא במלאי שבין המלאים
הכא נמי בנימא שבין הנימין והיכא אתמר דר' אלעא אהא י' מלאי
שבשבלים מיטמאין וממזאין ואינו מצטרפין מלאי למאי חזי אמר רבי אלעאי
במלאי שבין המלאים לישנא אחרניא אמרי לה הכי נמי מסתברא דמשום
שומר דאי סלקא דעתך משום יד נימא אחת למאי חזי כדאמר ר' אלעא
במלאי שבין המלאים הכא נמי בנימא שבין הנימין והיכא אתמר דר'
אלעאי אהא דתנן י' המלאי שבשבלים מיטמאין וממזאין ואין מצטרפין
מלאי למאי חזי אמר רבי אלעאי במלאי שבין המלאים ואיכא דמתני לה
אמתניתין

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

שני שומרין מהו שיצטרפו היכי דמי אילימא
בוה על גב זה וזמי איכא שומר על גב שומר
והתנן רבי יהודה אומר: שלש קליפות בבצל
פנימית בין שלמה בין קדורה מצטרפת
אמצעית שלמה מצטרפת קדורה אין מצטרפת
חיצונה בין כך ובין כך מהורה רב אישעיא
שומר אוכל שחלקו קמביעיא ליה כיון דהאי
לא מגין אהאי והאי לא מגין אהאי: י"א
מצטרפת או דלמא כיון דהאי מגין אדיריה
והאי מגין אדיריה מצטרפין תא שמע רבי
אלעזר בן עזריה מטהר בשל פול וממזא
בשל קטנית מפני שרוצה במשמישן אמר
רב אחא בריה דרבא בקולחא ומשום די
ומאי במשמישן בשמשישן ת"ש י' דתנא רבי
רבי ישמעאל יעל כל זרע וזרע: (אשר ירע)
כדרך שבני אדם מוציאין לזרעה חמה
בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן
כדאמר רב אחא בריה דרבא בקולחא ומשום
יד הכא נמי בשדרה ומשום שומר בשלמא
עיליתא צריכי לתתיתא אלא תתיתא מאי
צריכי לעיליתא כחד דרא ומי איכא כביצה
אוכלין כחד דרא י' כחטי שבעון בן שטח
השתא דאיתיה להכי חרא חמה נמי ב' בחטי
דשמעון בן שטח גופא שני עצמות ועליהן
שני תצאי וזיתים והבנים ראשיהן שנים לבית
והבית מאהיל עליהן הבית טמא יהודה בן
נקיסא אומר משום רבי יעקב היאך שני עצמות
מצטרפין לכזית אמר ריש לקיש לא שנו אלא
עצם דהוי יד אבל נימא לא היא יד ורבי יוחנן
אמר אפילו נימא נמי הווי יד י' איתביה ר' יוחנן לר"ל י' עור שיש עליו כזית
בשר הנוגע בצבי היוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא מלא לאו משום י' לא
משום שומר ומו איכא שומר על גבי שומר הלחולי מחלחל מתוקף לה רב אחא
בר יעקב אלא מעתה תפילין היכי כתבינן י' הא בעינן כתיבה חמה וליכא
אשתמיטתיה הא י' דאמרי כמערכא י' כל נקב שהדיו עובר עליו אינו נקב
ואיבעית אימא כוליה משום יד כדאמר רבי אלעא במלאי שבין המלאים
הכא נמי בנימא שבין הנימין והיכא אתמר דר' אלעא אהא י' מלאי
שבשבלים מיטמאין וממזאין ואינו מצטרפין מלאי למאי חזי אמר רבי אלעאי
במלאי שבין המלאים לישנא אחרניא אמרי לה הכי נמי מסתברא דמשום
שומר דאי סלקא דעתך משום יד נימא אחת למאי חזי כדאמר ר' אלעא
במלאי שבין המלאים הכא נמי בנימא שבין הנימין והיכא אתמר דר'
אלעאי אהא דתנן י' המלאי שבשבלים מיטמאין וממזאין ואין מצטרפין
מלאי למאי חזי אמר רבי אלעאי במלאי שבין המלאים ואיכא דמתני לה
אמתניתין

שני שומרין מהו שיצטרפו היכי דמי אילימא
בוה על גב זה וזמי איכא שומר על גב שומר
והתנן רבי יהודה אומר: שלש קליפות בבצל
פנימית בין שלמה בין קדורה מצטרפת
אמצעית שלמה מצטרפת קדורה אין מצטרפת
חיצונה בין כך ובין כך מהורה רב אישעיא
שומר אוכל שחלקו קמביעיא ליה כיון דהאי
לא מגין אהאי והאי לא מגין אהאי: י"א
מצטרפת או דלמא כיון דהאי מגין אדיריה
והאי מגין אדיריה מצטרפין תא שמע רבי
אלעזר בן עזריה מטהר בשל פול וממזא
בשל קטנית מפני שרוצה במשמישן אמר
רב אחא בריה דרבא בקולחא ומשום די
ומאי במשמישן בשמשישן ת"ש י' דתנא רבי
רבי ישמעאל יעל כל זרע וזרע: (אשר ירע)
כדרך שבני אדם מוציאין לזרעה חמה
בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן
כדאמר רב אחא בריה דרבא בקולחא ומשום
יד הכא נמי בשדרה ומשום שומר בשלמא
עיליתא צריכי לתתיתא אלא תתיתא מאי
צריכי לעיליתא כחד דרא ומי איכא כביצה
אוכלין כחד דרא י' כחטי שבעון בן שטח
השתא דאיתיה להכי חרא חמה נמי ב' בחטי
דשמעון בן שטח גופא שני עצמות ועליהן
שני תצאי וזיתים והבנים ראשיהן שנים לבית
והבית מאהיל עליהן הבית טמא יהודה בן
נקיסא אומר משום רבי יעקב היאך שני עצמות
מצטרפין לכזית אמר ריש לקיש לא שנו אלא
עצם דהוי יד אבל נימא לא היא יד ורבי יוחנן
אמר אפילו נימא נמי הווי יד י' איתביה ר' יוחנן לר"ל י' עור שיש עליו כזית
בשר הנוגע בצבי היוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא מלא לאו משום י' לא
משום שומר ומו איכא שומר על גבי שומר הלחולי מחלחל מתוקף לה רב אחא
בר יעקב אלא מעתה תפילין היכי כתבינן י' הא בעינן כתיבה חמה וליכא
אשתמיטתיה הא י' דאמרי כמערכא י' כל נקב שהדיו עובר עליו אינו נקב
ואיבעית אימא כוליה משום יד כדאמר רבי אלעא במלאי שבין המלאים
הכא נמי בנימא שבין הנימין והיכא אתמר דר' אלעא אהא י' מלאי
שבשבלים מיטמאין וממזאין ואינו מצטרפין מלאי למאי חזי אמר רבי אלעאי
במלאי שבין המלאים לישנא אחרניא אמרי לה הכי נמי מסתברא דמשום
שומר דאי סלקא דעתך משום יד נימא אחת למאי חזי כדאמר ר' אלעא
במלאי שבין המלאים הכא נמי בנימא שבין הנימין והיכא אתמר דר'
אלעאי אהא דתנן י' המלאי שבשבלים מיטמאין וממזאין ואין מצטרפין
מלאי למאי חזי אמר רבי אלעאי במלאי שבין המלאים ואיכא דמתני לה
אמתניתין

שני שומרין מהו שיצטרפו היכי דמי אילימא
בוה על גב זה וזמי איכא שומר על גב שומר
והתנן רבי יהודה אומר: שלש קליפות בבצל
פנימית בין שלמה בין קדורה מצטרפת
אמצעית שלמה מצטרפת קדורה אין מצטרפת
חיצונה בין כך ובין כך מהורה רב אישעיא
שומר אוכל שחלקו קמביעיא ליה כיון דהאי
לא מגין אהאי והאי לא מגין אהאי: י"א
מצטרפת או דלמא כיון דהאי מגין אדיריה
והאי מגין אדיריה מצטרפין תא שמע רבי
אלעזר בן עזריה מטהר בשל פול וממזא
בשל קטנית מפני שרוצה במשמישן אמר
רב אחא בריה דרבא בקולחא ומשום די
ומאי במשמישן בשמשישן ת"ש י' דתנא רבי
רבי ישמעאל יעל כל זרע וזרע: (אשר ירע)
כדרך שבני אדם מוציאין לזרעה חמה
בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן
כדאמר רב אחא בריה דרבא בקולחא ומשום
יד הכא נמי בשדרה ומשום שומר בשלמא
עיליתא צריכי לתתיתא אלא תתיתא מאי
צריכי לעיליתא כחד דרא ומי איכא כביצה
אוכלין כחד דרא י' כחטי שבעון בן שטח
השתא דאיתיה להכי חרא חמה נמי ב' בחטי
דשמעון בן שטח גופא שני עצמות ועליהן
שני תצאי וזיתים והבנים ראשיהן שנים לבית
והבית מאהיל עליהן הבית טמא יהודה בן
נקיסא אומר משום רבי יעקב היאך שני עצמות
מצטרפין לכזית אמר ריש לקיש לא שנו אלא
עצם דהוי יד אבל נימא לא היא יד ורבי יוחנן
אמר אפילו נימא נמי הווי יד י' איתביה ר' יוחנן לר"ל י' עור שיש עליו כזית
בשר הנוגע בצבי היוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא מלא לאו משום י' לא
משום שומר ומו איכא שומר על גבי שומר הלחולי מחלחל מתוקף לה רב אחא
בר יעקב אלא מעתה תפילין היכי כתבינן י' הא בעינן כתיבה חמה וליכא
אשתמיטתיה הא י' דאמרי כמערכא י' כל נקב שהדיו עובר עליו אינו נקב
ואיבעית אימא כוליה משום יד כדאמר רבי אלעא במלאי שבין המלאים
הכא נמי בנימא שבין הנימין והיכא אתמר דר' אלעא אהא י' מלאי
שבשבלים מיטמאין וממזאין ואינו מצטרפין מלאי למאי חזי אמר רבי אלעאי
במלאי שבין המלאים לישנא אחרניא אמרי לה הכי נמי מסתברא דמשום
שומר דאי סלקא דעתך משום יד נימא אחת למאי חזי כדאמר ר' אלעא
במלאי שבין המלאים הכא נמי בנימא שבין הנימין והיכא אתמר דר'
אלעאי אהא דתנן י' המלאי שבשבלים מיטמאין וממזאין ואין מצטרפין
מלאי למאי חזי אמר רבי אלעאי במלאי שבין המלאים ואיכא דמתני לה
אמתניתין

מסורת הש"ס

16 שוקלן פ"ב מ"ד,
17 (לעיל ח"ק: וי"ג),
18 ר"ל מ"ד, 17) ענינת
כ"ג, 18) לקות קדו, 18) שנת
קמ"ו, 18) ויקל"ן פ"ה מ"ג
19) ויקל"ן מ"ג ש"ס,
20) שוקלן פ"ה מ"ג ט'
21) ויקל"ן פ"ה מ"ג ט'
22) ויקל"ן פ"ה מ"ג ט'
23) ויקל"ן פ"ה מ"ג ט'
24) ויקל"ן פ"ה מ"ג ט'
25) ויקל"ן פ"ה מ"ג ט'
26) ויקל"ן פ"ה מ"ג ט'
27) ויקל"ן פ"ה מ"ג ט'
28) ויקל"ן פ"ה מ"ג ט'
29) ויקל"ן פ"ה מ"ג ט'
30) ויקל"ן פ"ה מ"ג ט'

הגדה אור השל"ם

1. ובי יפול מנבלתם על
כל דרע ודרע אשר ירע
ב' שור דהוא: ויקרא יא לו

הגהות הב"ח

16) ר"ש"י ד"ה ל"ג
17) ר"ש"י ד"ה ל"ג
18) ר"ש"י ד"ה ל"ג
19) ר"ש"י ד"ה ל"ג
20) ר"ש"י ד"ה ל"ג
21) ר"ש"י ד"ה ל"ג
22) ר"ש"י ד"ה ל"ג
23) ר"ש"י ד"ה ל"ג
24) ר"ש"י ד"ה ל"ג
25) ר"ש"י ד"ה ל"ג
26) ר"ש"י ד"ה ל"ג
27) ר"ש"י ד"ה ל"ג
28) ר"ש"י ד"ה ל"ג
29) ר"ש"י ד"ה ל"ג
30) ר"ש"י ד"ה ל"ג

הגהות מהר"ב

16) ר"ש"י ד"ה ל"ג
17) ר"ש"י ד"ה ל"ג
18) ר"ש"י ד"ה ל"ג
19) ר"ש"י ד"ה ל"ג
20) ר"ש"י ד"ה ל"ג
21) ר"ש"י ד"ה ל"ג
22) ר"ש"י ד"ה ל"ג
23) ר"ש"י ד"ה ל"ג
24) ר"ש"י ד"ה ל"ג
25) ר"ש"י ד"ה ל"ג
26) ר"ש"י ד"ה ל"ג
27) ר"ש"י ד"ה ל"ג
28) ר"ש"י ד"ה ל"ג
29) ר"ש"י ד"ה ל"ג
30) ר"ש"י ד"ה ל"ג

מוסף רש"י

עור שיש עליו כזית
בשר מתוקם אלה,
הנוגע בצבי היוצא
ממנו, היט לחתו כזית
או כשערה שכנגדו חמו
כזית, טמא, דשערה הי
שומר לקטו קדו.

שיטה מקובצת

16) חטה נמי כחטי שמעון:
17) (ואו כגון שני בעלים
18) קטנים שאין כשערה אלא
כביצה עם שומריהם)
19) נישם עליו וז"ל שלא
נפצא בשום פירוש כ"י:
20) אי מצטרפין הני שני
שומרים עם האוכלים
אי לא: 21) אלא שני
שומרין מצטרפין לכביצה
עם אוכלן כשהן אע"ג
דהאי: 22) היא הטמא
והשומר דקאמר בקולחא
קאי: 23) והכא נמי היט
לחיצוץ בריה שאני אלא
חיצוץ חריץ דחיקא הוא נישם
עליו וז"ל שלא נפצא
בספר כ"י: 24) כולן נטולין
ולא הוי שני שומרין:
25) צריכות שיהו שורות
התחתונות קיימות שאם
נשרה הקליפה התחתונה
היינו שורה התחתונה
של שבלת נישת נמי
הקליפה הטמאה לה
עד שיפלו כל הקליפות
והחיצוץ עד כזית וז"ל
נ"א בס"י בשלמא עיליתא
צריכין שתהא סתמא
תתיאתא קיימת שאם
נשרה הקליפה התחתונה
וכ"י: